
SAKSFRAMLEGG

Til:
Universitetsstyret

Møtedato:
19.03.2021

Sak:

Sammensetning av rektorat ved UiT Norges arktiske universitet

Innstilling til vedtak:

1. Universitetsstyret fastsetter slik ordning for sammensetning av rektorat ved UiT Norges arktiske universitet med virkning fra 1.8.2021:
 - Prorektor for utdanning
 - Prorektor for forskning og utvikling
2. Stillinger som prorektorer skal ha ansvar og arbeidsoppgaver som foreslått som alternativ 2 a) i saksframlegget.
3. Stillinger som prorektorer skal lyses ut som åremålsstillinger med samme funksjonsperiode som rektor. Kvalifikasjonskrav, innstillingsutvalg og ansettelsesprosess vedtas som foreslått. Rektor gis fullmakt til å fastsette endelige utlysningstekster for stillingene.
4. UiT skal videreføre en ordning med viserektorer som har et regionalt ansvar. Også gjennomgående ansvarsområder kan vurderes lagt til disse stillingene.
5. Forslag til endelig mandat/instruks for viserektorstillingene legges fram for styret etter en evaluering av dagens ordning med vekt på de spørsmålene som er angitt i saksframlegget.

Bakgrunn:

Universitetsstyret behandlet i møte 28.1.2021 (OS 1/21) en plan for overgang til enhetlig ledelse ved UiT Norges arktiske universitet med virkning fra 1.8.2021. Det vises også til styresak S 33/20 den 27.8.2020 om etablering av ordning for styring og ledelse på institusjonsnivå.

I denne saken legges det fram forslag til hvilken ordning UiT skal fastsette for prorektorer og viserektorer. Disse stillingene inngår i rektors ledergruppe, og kan gis ulikt innhold når det gjelder ansvar og oppgaver. I saksframlegget blir det skissert noen alternativer som grunnlag for styrets behandling, og knyttet noen vurderinger til disse. Det foreslås også at prorektorstilling(er) blir lyst ut så snart som mulig, med sikte på å gjøre ansettelsesvedtak i juni 2021. Det kan legges til grunn at stillinger som prorektorer er åremålsstillinger med samme funksjonsperiode som rektor, og at stillinger skal lyses ut med universitetsstyret som ansettelsesmyndighet. Saksframlegget

inneholder forslag til kvalifikasjonskrav og ansettelsesprosess, herunder sammensetning av innstillingsutvalg.

I planen for overgang til enhetlig ledelse er det lagt opp til at utlysning av stilling(er) som viserektor skal skje i løpet av første halvår, slik at ansettelser kan bli gjort i løpet av høsten, jf. at nåværende funksjoner som viserektorer er prolongert ut 2021. Det er også vist til at ordningen skal evalueres, jf. utviklingsavtalen mellom KD og UiT. Det foreslås i denne saken at styret vedtar at UiTs ordning med viserektorer med regionalt ansvar skal videreføres. Fordeler med en slik tilnærming vil være at universitetsstyret i denne saken kan se helhetlig på sammensetningen av rektors sentrale ledergruppe. Det vil også innebære at evalueringen av ordningen med viserektorer kan gis et mer avgrenset siktemål, som er å gjøre justeringer av ordningen basert på erfaringer gjennom inneværende og tidligere perioder. Dette er nærmere omtalt i saksframlegget.

Prosesser i UiTs organisasjon

I forbindelse med tidligere saker som er fremmet for universitetsstyret har det vært gjennomført drøftinger i ledermøter og møter med tillitsvalgte for studenter og ansatte ved UiT. Det vises spesielt til styresaker S 30/20 og 33/20 om valg og etablering av ordning for enhetlig ledelse. Det har vært uttrykt behov for at ledere og tillitsvalgte får informasjon og muligheter for å gi innspill også til de prosessene som skal gjennomføres i 2021, jf. OS 1/21. Samtidig er det slik at tidsplanen for første halvår gir begrenset rom for langvarige utrednings- eller høringsprosesser.

På denne bakgrunn utformet universitetsdirektøren et notat om mulige ordninger for sammensetning av UiTs rektorat, som ble sendt til enheter, tjenestemannsorganisasjoner og Studentparlamentet den 10.2.2021 (vedlegg 1). Temaer for notatet er de tre hovedspørsmålene som ble omtalt i OS 1/21, som er antall stillinger, tematiske ansvarsområder, og hvilke direkte lederfunksjoner som skal ligge til stillingene. Notatet gir også en omtale av dagens ordning for viserektorer.

Med frist 1.3.2021 ble det gitt mulighet for å gi skriftlige innspill, og å drøfte spørsmålene i møter med ledere og tillitsvalgte. Det er gitt noen skriftlige innspill og gjort oppsummeringer fra møter, som er lagt ved som vedlegg 2 til denne saken. Notatet og innspill som er gitt ligger til grunn for dette saksframlegget, og vi viser til disse vedleggene uten å gjengi momentene på alle punkter.

Om sammensetning av rektorat ved UiT

Omtalen her omfatter ikke administrative lederfunksjoner ut over det som eventuelt legges til ansvar for pro- eller viserektorer. Vi viser til den omtalen som er gitt i punkt 5 i notatet fra universitetsdirektøren av 10.2.2021 (vedlegg 1).

Det framgår av notatet at begrepene pro- og viserektorer kan gis ulikt innhold, og at stillingstypene blir brukt på forskjellige måter i universitets- og høyskolesektoren. «Prorektor» er ved mange universiteter brukt som betegnelse på rektors stedfortreder, og har ved UiT vært valgt sammen med rektor. Det finnes eksempler i sektoren på at «viserektor» er benyttet på tilsvarende måte, og på at ansvar og oppgaver for pro- eller viserektorer kan være forskjellig også ved samme institusjon. Hvert universitet kan avgjøre hvilken ordning som skal gjelde, og gjøre endringer i denne ved behov.

Universitetsdirektøren vil her foreslå at betegnelsen «prorektor» benyttes for lederfunksjoner for større, varige og gjennomgående deler av universitetets samlede virksomhet. Det kan innebære å utøve lederfunksjoner for institusjonen som helhet (med samme ansvarsområder som rektor), eller for et større virksomhetsområde knyttet til universitetets kjerneoppgaver, som utdanning og

forskning. Betegnelsen «viserektor» kan benyttes for mer spesifikke strategiske områder eller satsinger, eller for å ivareta bred representasjon og tilstedeværelse for UiT i den geografiske dimensjonen. Dette vil innebære at UiT skal fortsette å benytte begrepene på om lag samme måte som i dag.

Om antall prorektorer

Universitetsstyret står fritt med hensyn til å fastsette hvor mange prorektorer UiT skal ha. Dette kan baseres på hva som vurderes som hensiktsmessig og ønskelig for institusjonen. Relevante hensyn kan være kompetanse og kapasitet i UiTs sentrale ledelse, evne til å lede og følge opp alle deler av UiTs virksomhet, muligheter for god samhandling med omverden, og at den samlede ledelsesfunksjonen skal være funksjonell for UiT som helhet. Det vedlagte notatet gir oversikt over ordningen ved noen store institusjoner som har enhetlig ledelse på institusjonsnivå. Det framstår som vanlig å ha 1-3 stillinger med prorektor-funksjoner.

En ordning med én prorektor vil innebære at vedkommende er rektors stedfortreder og har samme ansvarsområder som rektor. Det vil si et helhetlig ansvar for UiTs faglige og administrative virksomhet, og forhold til myndigheter og omverden. Ved utlysning av stillingen kan det legges vekt på bredde i kompetanse, på tilsvarende måter som for rektor-stillingen. Det kan likevel mulig å etablere en daglig arbeidsdeling mellom rektor og prorektor, slik at prorektor tar et større ansvar på noen områder, som forskning, utdanning eller administrasjon. Slike hensyn er mulig å ta også i rekrutteringsprosessen, hvor det kan legges vekt på om søkere har kompetanse som er utfyllende til rektor.

En ordning med flere prorektorer kan antas å gi økt bredde i den samlede kompetansen i rektoratet, og økt kapasitet i den sentrale institusjonsledelsen. Det kan innebære muligheter for å delta i flere fora og sammenhenger i sektoren og med omverden, både regionalt, nasjonalt og internasjonalt, og å følge opp UiTs virksomhet og samarbeidspartnere. En av prorektorene må gis funksjon som rektors faste stedfortreder.

De fleste innspill som er kommet i den interne innspillsrunden peker i retning av at UiT bør ha to prorektorer. Det gjelder tjenestemannsorganisasjonene og Studentparlamentet. IVT-fak har foreslått at UiT bør ha tre prorektorer. På ledermøter er det pekt på at én stilling som prorektor kan suppleres med et antall viserektor-stillinger, gjerne for forskning, utdanning og regionale funksjoner. På ledermøter og i skriftlig innspill fra dekaner er det også pekt på at pro- og viserektorer ikke bør gis et direkte linjelederansvar overfor fakultetene. Linjelederansvaret bør kun gå via rektor, slik at det ikke etableres parallelle styringslinjer, jf. formålet med innføring av enhetlig ledelse.

Om tematiske ansvarsområder

Nåværende ordning ved UiT er prorektorer for utdanning, og forskning og utvikling. Det er en vanlig inndeling også ved andre institusjoner, nasjonalt og internasjonalt. Utdanning og forskning er store og varige virksomhetsområder ved alle universiteter, og inndelingen kan antas å gjenspeile behov for å lede og følge opp sentrale deler av virksomheten med kompetanse og kapasitet. Som oversikten i vedlegg 1 viser, er det også mulig å ha stillinger som prorektor for andre strategisk viktige områder, som samfunnskontakt, innovasjon/nyskaping, infrastruktur, digitalisering eller internasjonalisering.

De fleste innspillene som er kommet ved UiT peker i retning av at ansvarsområdene i nåværende ordning i hovedsak bør videreføres, det vil si utdanning og forskning, og slik at disse ansvarsområdene er bredt definert, jf. også omtalen i punkt 2 i notatet (vedlegg 1). Det er pekt på

at ansvarsområdet for en prorektor forskning kan omfatte «utvikling» og «innovasjon», og at utdanning kan omfatte «livslang læring» og «formidling». IVT-fak har pekt på muligheten for at UiT kan etablere en prorektor-stilling for «innovasjon og næringsutvikling», mens Studentparlamentet har vist til behov for å arbeide med «internasjonalisering» og «kontakt med arbeidslivet» på et strategisk plan.

Om lederfunksjoner i stillingen(e)

Stillinger som prorektor kan tildeles ulike lederfunksjoner, jf. omtale i notatets punkt 3. Som et utgangspunkt kan det legges til grunn at prorektor inngår i rektors ledergruppe, og bistår rektor i den samlede ledelsen av institusjonen. Det kan innebære oppgaver som angitt under «Generelt» i tabellen nedenfor.

Dagens prorektorer ved UiT har faglige, utviklingsorienterte og koordinerende funksjoner, uten å ha et direkte linjelederansvar eller ansvar for administrative funksjoner. Dette er mulig å videreføre også i en ordning med ansatte prorektorer. Det vil innebære at prorektor ikke direkte kan disponere administrative ressurser, men kan fokusere på de faglige og koordinerende lederoppgavene og bidrag i rektors ledergruppe.

Det andre hovedalternativet er å delegere et direkte lederansvar til prorektor. Det kan enten være for avgrensede administrative funksjoner som kan være rettet inn mot strategi og utvikling, eller for et bredere administrativt ansvarsområde, som for eksempel utdanningsadministrasjon.

I den norske universitet- og høyskolesektoren finnes eksempler på at alle disse alternative ordningene er i bruk, og til dels innenfor samme institusjon. Ved institusjoner med enhetlig ledelse framstår det som vanlig at særlig prorektor for utdanning har et bredt administrativt ansvar. Ved UiT er det gitt ulike innspill om hvilken ordning som bør velges. Tjenestemannsorganisasjonene mener at (de to) prorektorene bør gis et bredt faglig og administrativt lederansvar, som omfatter personal, økonomi, faglig og strategisk ledelse. IVT-fak mener at (tre) prorektorer bør gis samme rolle i dag, det vil si ikke være enhetsledere. Det er i samsvar med innspill fra dekaner, men dekanene har lagt vekt på å unngå flere styringslinjer mellom rektoratet og fakultetene.

Uansett hvilken ordning som blir valgt ved UiT, kan det legges til grunn at det direkte, daglige og faste lederansvaret for prorektorer er avgrenset til funksjoner på institusjonsnivå, og at det ikke skal være formelle styringslinjer overfor fakulteter og enheter utenom rektor. Det ligger likevel til rektors myndighet å delegere ansvar og oppgaver på konkrete områder eller saker, hvor prorektorer, dekaner eller andre kan opptre med rektors fullmakter i bestemte sammenhenger.

Universitetsdirektørens vurdering

Det er i høringsrunden kommet flere gode innspill og vurderinger knyttet til sammensetning av UiTs nye rektorat. Slik universitetsdirektøren ser det, er det klare behov for at institusjonsledelsen ved UiT har god samlet kompetanse og kapasitet. Det gjelder behov for å lede, utvikle og følge opp universitetets virksomhet, men også å behov for å ivareta samhandling med UiTs omgivelser og samarbeidspartnere på institusjonsnivå. UiT har gjennom mange år erfart at både det innad- og utadrettede arbeidet i institusjonsledelsen er svært viktig og kompetanse- og ressurskrevende, på flere måter:

- Kapasiteten i rektoratet bør være tilstrekkelig til å favne bredden i virksomheten og lederfunksjonene.
- Det krever et godt samspill i den vertikale linja, som dekanene har pekt på.

- Det må være ressurser tilgjengelig for å drive fram utviklingsarbeid og legge til rette for god koordinering og ledelse av institusjonen, i god samhandling med institusjonsledelsen.

Stilling(er) som prorektor inngår i den samlede universitetsledelsen, har rektor som nærmeste leder, og skal være sentrale støttespillere for rektor til daglig og i rektors ledergruppe. Basert på de mulighetene som er omtalt i notatet og innspill som er kommet fra ledere og tillitsvalgte ved UiT (vedlegg 1 og 2), vil universitetsdirektøren skissere to hovedalternativer for styrets vurdering:

<u>Generelt:</u> <ul style="list-style-type: none"> - Inngå i rektors ledergruppe - Delta i og eventuelt lede arbeidet med strategier og mål, for institusjonen som helhet og på prioriterte områder - Delta i og eventuelt lede strategisk arbeid - Delta i daglig ledelse og oppfølging av virksomheten - Stimulere til fremragende faglige resultater - Bidra til utvikling av virksomheten - Bidra til samarbeid og koordinering ved UiT, i sektoren, nasjonalt og med samarbeidspartnere - Representere og posisjonere institusjonen utad - Bidra til en positiv organisasjonskultur og et stimulerende arbeidsmiljø 	
<u>Alternativ 1. En prorektor:</u> <ul style="list-style-type: none"> - Med samme formelle ansvarsområder som rektor, og være rektors faste stedfortreder - Prorektor har ikke omfattende direkte lederansvar for administrative funksjoner - Stillingen skal lyses ut med brede krav til kvalifikasjoner - I rekrutteringsprosessen kan det legges vekt på komplementær kompetanse i forhold til rektor - Det kan legges opp til en arbeidsdeling der prorektor har særlig ansvar for noen områder eller oppgaver 	<u>Alternativ 2. To prorektorer:</u> <ul style="list-style-type: none"> - Med ansvar for større virksomhetsområder knyttet til universitetets kjerneoppgaver, som utdanning og forskning - En av prorektorene gis funksjon som rektors faste stedfortreder - Flere modeller for direkte lederfunksjoner er mulige (faglig, avgrenset, omfattende) - Stillingene skal lyses ut med brede krav til kvalifikasjoner, og med særlig innretning mot det aktuelle virksomhetsområdet
<u>Muligheter innenfor alternativ 1:</u> <ol style="list-style-type: none"> a) Være en faglig lederstilling knyttet til rektors ledergruppe, med resultatansvar men uten personal- og økonomiansvar b) Tildeles et avgrenset direkte lederansvar, som kan gjelde administrative ressurser i rektors stab, eller 1-2 mindre administrative enheter som kan være særlig innrettet mot strategi-/utviklingsarbeid m.m. 	<u>Muligheter innenfor alternativ 2:</u> <ol style="list-style-type: none"> a) Være en faglig lederstilling knyttet til rektors ledergruppe, med resultatansvar men uten personal- og økonomiansvar b) Tildeles et avgrenset direkte lederansvar, som kan gjelde administrative ressurser i rektors stab, eller 1-2 mindre administrative enheter som kan være særlig innrettet mot strategi-/utviklingsarbeid m.m. c) Tildeles et bredere administrativt lederansvar, avgrenset til funksjoner

Universitetsdirektøren anbefaler at universitetsstyret vedtar en ordning med to prorektorer ved UiT. Dette vil gi grunnlag for god kapasitet og kompetanse i den sentrale institusjonsledelsen, og gode forutsetninger for å ivareta bredden i lederfunksjonene.

Når det gjelder det faglige ansvarsområdet for stillingene anbefaler universitetsdirektøren at styret velger en ordning som er i samsvar med vanlig praksis i sektoren, og som også gjenspeiler hoveddeler av virksomheten ved UiT, bredt definert.:

- Prorektor for utdanning (omfatter utdanningsportefølje, læringsmiljø, utdanningskvalitet, læringsformer, livslang læring mv.)
- Prorektor for forskning og utvikling (omfatter forskning og faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid, randsoneraktivitet, ekstern finansiering, infrastruktur mv.)

Begge prorektor-stillinger skal lede og følge opp arbeid med strategisk utvikling, innovasjon, infrastruktur, internt og eksternt samarbeid, digitalisering, bærekraft og andre gjennomgående prioriteringer på sine ansvarsområder, og for institusjonen som helhet.

En ordning med to prorektorer med disse hovedansvarsområdene er i samsvar med dagens ordning ved UiT og gjenspeiler etablerte strukturer i UiTs organisasjon, hvor de fleste fakulteter har prodekaner for disse hovedområdene. Det vil gi gode forutsetninger for samhandling mellom prorektor og prodekaner på hvert område, jf. også strukturen for UiTs strategiske utvalg.

Universitetsdirektøren ser det som utfordrende å gi klare anbefalinger om hvilket direkte lederansvar stillingene som prorektor bør tildeles. Det er fordi flere alternativer som er i bruk i sektoren synes å kunne fungere godt, og at dagens ledere på institusjonsnivå ved UiT vil være direkte berørt av hvilke ordninger som blir valgt. Aktuelle alternativer synes å være:

- a) Prorektorer tildeles et faglig resultatansvar men rår ikke over egne dedikerte administrative ressurser. All nødvendig støtte på dette området mottas fra den administrative linjen under rektor. De administrative funksjonene på institusjonsnivå kan i en slik modell ledes enten av en felles administrasjonssjef eller av flere avdelingsdirektører, på delegasjon fra rektor.
- b) Prorektorer tildeles direkte lederansvar som kan tilsvare hele eller deler av dagens Seksjon for forskning og utdanningskvalitet, Seksjon for internasjonalt samarbeid, Seksjon for kommunikasjon, og eventuelt Stab hos rektor og direktør.
- c) Prorektorer tildeles direkte lederansvar for administrative funksjoner som er knyttet til hele det aktuelle ansvarsområdet, som kan tilsvare hele eller deler av dagens Avdeling for forskning, utdanning og formidling, deler av Avdeling for organisasjon og økonomi (ekstern finansiering), og eventuelt Stab hos rektor og direktør.

Som det framgår av tabellen ovenfor, anses det ikke som hensiktsmessig å tildele et bredt administrativt lederansvar (c) dersom det kun skal være én prorektor-stilling.

Det er mulig å etablere ulike løsninger for prorektorene, slik at for eksempel én av prorektorene kan tildeles et bredt administrativt ansvar. For alle alternativer vil den nærmere administrative organiseringen bli utredet og lagt fram for universitetsstyret i løpet av høsten 2021. Det som er nødvendig å avklare i denne saken, er forhold som anses som vesentlige for innretning og utlysning av stillingen(e).

Valget mellom alternativer innebærer en avveining av ulike hensyn. Prorektorer bør ikke ha direkte operativt ansvar for driftsoppgaver og merkantile funksjoner. Omfanget av direkte

personalledelse bør være begrenset. Dette kan være mulig å oppnå innenfor alle de tre mulighetene gjennom delegering av lederansvar til mellomledere, men det første alternativet kan gi gode forutsetninger for å beholde et faglig, strategisk og utadrettet fokus i prorektorenes daglige arbeid. På den annen side krever utviklingsprosesser, satsinger og koordinering tilgang på administrative ressurser, som kan være lettest tilgjengelig gjennom et direkte lederansvar. En del typer gjennomgående prosesser og utviklingsarbeid krever en helhetlig tilnærming, prioritering og fleksibilitet i UiTs administrasjon, som kan være lettere å få til gjennom et bredt og samlet administrativt lederansvar.

Flere momenter til vurderingen kan være at det ikke alltid er enkelt å trekke klare skiller mellom utviklings- og forvaltningsoppgaver, og at de samme administrative ressursene gjerne bidrar til flere typer oppgaver. Noen utviklingsoppgaver som blir viktige for institusjonen har bakgrunn i behov, erfaringer og muligheter som er knyttet til daglig drift, som blant annet forvaltning av eksamen og utdanningsporteføljen. Dette kan peke i retning av å tildele prorektorer enten et begrenset eller et omfattende administrativt ansvar. På den annen side må det forventes god samhandling mellom ulike administrative linjer i organisasjonen, både på ledernivå og i det daglige samarbeidet innenfor UiTs administrasjon.

I samsvar med flere innspill i høringen og etter samråd med rektor innstiller universitetsdirektøren på at universitetsstyret velger alternativ 2 a), altså at to prorektorer for henholdsvis utdanning og forskning og utvikling bør være faglige lederstillinger uten et direkte personal- og økonomiansvar. Den ene begrunnelsen for anbefalingen gjelder betydningen av at prorektorer kan beholde et strategisk og utviklingsorientert fokus for sitt arbeid. En annen grunn gjelder hensyn til fleksibilitet og ressursutnyttelse innenfor den samlede administrasjonen. Ressursbruk og prioriteringer bør håndteres på en helhetlig måte, uten behov for koordinering mellom for mange administrative styringslinjer. For det tredje mener universitetsdirektøren at det er mulig å sikre universitetsledelsen og prorektorer nødvendig tilgang til administrative ressurser gjennom tydelige prioriteringer og forpliktelser fra administrasjonen.

I den sammenheng vil universitetsdirektøren også vise til at det er i igangsatt piloter for et utviklingsprosjekt i administrasjonen som bl.a. skal tydeliggjøre tjenesteleveranser fra administrasjonen til alle brukergrupper, herunder også til lederfunksjonene. Nærmere planer for dette vil kunne legges frem i samband med fastsettelse av endelig administrativ organisering, høsten 2021.

Oppsummering av anbefalinger

Universitetsdirektøren foreslår at UiT med virkning fra 1.8.2021 etablerer en ordning med to prorektorer for henholdsvis utdanning, og forskning og utvikling. Ansvarsområdene skal være bredt definert. Begge prorektorene skal tildeles et resultatansvar, men ikke er direkte personal- og økonomiansvar. Dette er i samsvar med alternativ 2 a) i tabellen ovenfor. Den nærmere administrative organiseringen på institusjonsnivå skal fastsettes i løpet av høsten 2021.

Kvalifikasjonskrav og utlysning av stillinger som prorektor(er)

Nåværende ordning ved UiT er et valgt rektorat med to prorektorer. I valgreglementet er det ikke satt bestemte krav til kvalifikasjoner for prorektorer, ut over at bestemmelsen om valgbarhet: «valgbare som prorektor er universitetets tilsatte i undervisnings- og forskerstilling».

Et annet utgangspunkt er de nylig fastsatte kvalifikasjonskravene for ansatt rektor, hvor det heter at «den som ansettes må:

- være bedømt som professor- eller dosentkompetent
- ha bred erfaring fra ledelse innenfor større kunnskapsorganisasjoner
- ha gode strategiske evner og god forståelse av universiteters virksomhet
- ha kjennskap til offentlig forvaltning og politiske beslutningsprosesser
- ha gode evner til å representere universitetet utad og delta i den offentlige debatten
- ha god organisasjonsforståelse og erfaring fra utviklingsarbeid
- ha gode evner til muntlig og skriftlig framstilling på norsk og engelsk

Ønskede personlige egenskaper:

- være nytenkende og nyskapende
- være resultatorientert, tydelig og beslutningsdyktig
- ha gode evner til kommunikasjon
- ha gode evner til å skape tillit og nettverk internt, nasjonalt og internasjonalt
- ha gode evner til samarbeid og å skape resultater sammen med andre»

Som omtalt ovenfor, kan det legges til grunn at noen arbeidsoppgaver vil være de samme uavhengig av hvilken modell for prorektorer som velges. Prorektor inngår i rektors ledergruppe, og bistår rektor i den samlede ledelsen av institusjonen. Det kan innebære oppgaver som:

- Delta i og eventuelt lede arbeidet med strategier og mål, for institusjonen som helhet og på prioriterte områder
- Delta i og eventuelt lede strategisk arbeid
- Delta i daglig ledelse og oppfølging av virksomheten
- Stimulere til fremragende faglige resultater
- Bidra til utvikling av virksomheten
- Bidra til samarbeid og koordinering ved UiT, i sektoren, nasjonalt og med samarbeidspartnere
- Representere og posisjonere institusjonen utad
- Bidra til en positiv utviklingskultur og et stimulerende arbeidsmiljø

Mulige kvalifikasjonskrav for stilling(er) er blitt drøftet i møter med ledere og tillitsvalgte (vedlegg 2). Det synes ikke å være stor grad av uenighet om hvilke krav som bør stilles for stillinger som prorektor, men det er ulike syn på hvilke krav som skal stilles til formelle akademiske kvalifikasjoner. Tjenestemannsorganisasjonene mener at det bør stilles krav om kompetanse på professor-/dosentnivå, som i stillingen som rektor, og særlig for den prorektoren som skal ha funksjon som rektors stedfortreder. Dette fordi kompetansen i seg selv gir legitimitet til stillingen, både internt og eksternt. I ledermøte har dekaner pekt på at det kan være tilstrekkelig å stille krav om minimum førstestillingskompetanse (jf. også praksis ved NTNU). Begrunnelsen kan være at innstillingsutvalget og styret bør ha muligheter for å se helhetlig på søkerens kompetanse, og at det er ønskelig med et bredt tilfang av søkere til stillinger. Dekaner har også pekt på at det bør stilles krav til lederegenskaper, uansett hvilken ordning som blir valgt for prorektorer.

Universitetsdirektøren er enig i at søkerens kvalifikasjoner bør vurderes på en helhetlig måte, og at krav bør utformes slik at det kan forventes at stillingene framstår som attraktive for søkere. Det foreslås derfor følgende kvalifikasjonskrav for stilling(er) som prorektor, som skal gjelde uansett hvilket alternativ som blir valgt for ordningen:

- være bedømt som minimum førstestillingskompetent
- ha erfaring med strategi- og utviklingsarbeid i kunnskapsorganisasjoner
- ha god organisasjonsforståelse og forståelse av universiteters virksomhet

- ha kjennskap til offentlig forvaltning og politiske beslutningsprosesser
- ha gode evner til muntlig og skriftlig framstilling på norsk og engelsk
- ha gode lederegenskaper
- kjennskap til UiT som organisasjon vil være en fordel
- personlig egnethet: gode evner til kommunikasjon og samarbeid

Det er foreslått at universitetsstyret velger å etablere en ordning med to prorektorer. Universitetsdirektøren foreslår at det for hver av stillingene formuleres et krav som er tilpasset stillingens hovedinnhold, som:

- ha erfaring fra og særlig interesse for ... (utdanning, forskning og utvikling)

Krav til ledererfaring i stillingene avhenger av hvilken ordning som blir valgt for prorektorer ved UiT. Det foreslås følgende formuleringer innenfor hvert alternativ:

- faglig lederstilling uten personal- og økonomiansvar: ikke spesifikt krav til ledererfaring
- enhetlig lederstilling med avgrenset direkte lederansvar: ha erfaring fra ledelse
- enhetlig lederstilling med omfattende direkte lederansvar: ha erfaring fra ledelse i større organisasjoner

En prorektorstilling skal ha funksjon som rektors faste stedfortreder. Til denne stillingen kan det vurderes å stille krav om ledererfaring, som «fortrinnsvis ha erfaring fra ledelse innenfor større kunnskapsorganisasjoner». Det kan også vurderes å stille krav om høyere formell kompetanse, som «være bedømt som professor- eller dosentkompetent». Universitetsdirektøren foreslår at det ikke stilles slike tilleggskrav for stedfortreder-funksjonen. Begrunnelsen er at dette ville kreve at det blir fastsatt ved utlysningen hvilken av stillingene som skal ha slike funksjoner, som det ikke er et tydelig grunnlag for å gjøre. Det kan være et bedre alternativ å vurdere dette som del av rekrutteringsprosessene, avhengig av søkerens interesser og kvalifikasjoner.

Av utlysningsteksten må det fremgå hva som skal være hovedarbeidssted for stillingene. Universitetsdirektøren vil her foreslå at det åpnes for at prorektorene kan arbeide fra alle UiTs fire hovedcampus (Alta, Harstad, Narvik og Tromsø), og at endelig arbeidssted avtales individuelt med de som tilsettes i stillingene.

Ansettelsesprosess for prorektor(er)

Ansettelse av prorektor skal ifølge UHL § 11-1 (3) skje på grunnlag av innstilling fra et innstillingsutvalg. Styret selv fastsetter utvalgets sammensetning og nærmere regler om innstilling m.m. Studentene skal være representert i innstillingsutvalget, hvis ikke styret enstemmig bestemmer noe annet. Ettersom ansettelse av prorektor er nytt ved UiT, framgår ikke sammensetning av innstillingsutvalget av personalreglementet, slik det gjør for ansettelse av dekaner og instituttledere. Sammensetningen må derfor fastsettes av universitetsstyret.

Normalordningen er at stillingens nærmeste leder, som i dette tilfellet er påtroppende rektor, er et av medlemmene av innstillingsutvalget. Det foreslås også her, og med utgangspunkt i gjeldende sammensetning av utvalg for dekan-stillinger foreslås følgende sammensetning av et felles innstillingsutvalg for prorektor(er):

- Påtroppende rektor – leder av innstillingsutvalget
- 1 ekstern representant fra universitetsstyret, utpekt av styret
- 1 representant utpekt av Studentparlamentet
- 1 leder på nivå 2 i UiTs organisasjon, utpekt av universitetsledelsen

- 1 leder på nivå 3 i UiTs organisasjon, utpekt av universitetsledelsen
- 1 representant utpekt av tjenestemannsorganisasjonene

Tjenestemannsorganisasjonene har pekt på at det er ønskelig at innstillingsutvalget er større og bredere sammensatt. Studentrepresentanter har pekt på at studentene helst bør ha 20 % representasjon, og at utvalget bør utvides med én studentrepresentant dersom utvalget blir større enn det som er foreslått ovenfor.

Sak om ansettelse(r) skal fremmes for universitetsstyret i juni 2021. Mulig plan for arbeidet:

<i>Tid</i>	<i>Aktivitet</i>	<i>Ansvar</i>	<i>Behov for avklaringer</i>
8.3.2021	IDF-møte	Udir	Rolle(r) og krav Medlemmer i utvalg Prosess
9.3.2021	Utvidet ledermøte	Udir	Rolle(r) og krav Medlemmer i utvalg Prosess
10.-19.3.2021	Dialog med byrå – forankring	SREK	Hvem søker vi og hvordan?
19.3.2021	Universitetsstyret	Styret beslutter ordning, kvalifikasjonskrav og ansettelsesmåte	Utlysningstekst(er) Innstillingsutvalg
20.-25.3.2021	Etablering av innstillingsutvalg (IU) Dialog med byrå	Universitetsdirektøren SREK	Utlysningstekst og annonser
20.-25.3.2021	Oppstartsmøte utvalg	Byrå, SREK, IU	Avklare roller og prosess Adm. Støtte
26.3.2021	Utlysning	SREK, Jobbnorge	
27.3.-18.4.2021	Åpent kandidatsøk	Byrå	
18.4.2021	Søknadsfrist		
19.4.2021	Møte i utvalg	IU, byrå, SREK	Kandidatgjennomgang Planlegge intervju
21.-30.4.2021	Intervju (1. gang)	Byrå, SREK	-Fysisk eller digitalt
3.-7.5.2021	Referanseintervju, testing	Byrå	Tilbakelesing
7.5.2021	Evt. intervju 2. gang	IU, byrå, SREK	
10.5.2021	Møte i utvalg	IU, byrå, SREK	Beslutte kandidat(er)
10.-16.5.2021	Rapport – utvelgelse og innstilling	Byrå, SREK	
Juni 2021	Ansettelse(r)	Universitetsstyret	
August 2021	Tiltredelse(r)		

Om viserektorer

Den nåværende ordningen med viserektorer ble etablert i 2017 i samband med beslutninger om endelig organisering av UiT etter fusjonene med høyskolene i Finnmark, Harstad og Narvik. Bakgrunnen for ordningen var at fusjonene hadde gjort UiT til et utpreget flercampus-universitet

med et styrket regionalt oppdrag. Dette skapte flere behov som viserektorstillingene skulle ivareta. I styresaken der stillingene ble opprettet (sak S 29/17) ble særlig to behov vektlagt. Det ene var behovet for felles kontaktpunkt utenfor Tromsø for samhandlingen mellom UiT og det omkringliggende samfunnet i de store geografiske regionene i Nord-Norge. Det andre var behovet for koordinering av den faglige virksomheten på de tidligere høgskolecampusene i Alta, Harstad og Narvik. På alle disse campusene er det faglige ansvaret fordelt mellom flere fakulteter og flertallet av disse ledes i sin tur av dekaner som i hovedsak arbeider fra hovedcampus i Tromsø. Den koordinerende funksjonen til viserektorene er operasjonalisert ved at viserektor leder det lokale campusrådet og har ansvar for at saker som er sentral for campusutviklingen løftes fram for universitetsledelsen.

Universitetsstyret har tidligere vedtatt at viserektorordningen skal evalueres, og i høringsrunden ba universitetsdirektøren høringsinstansene om å gi innspill basert på sine erfaringer med ordningen. To typer tilbakemeldinger ble gitt på dette. Fagforeningene og studentparlamentet foreslo å videreføre dagens ordning (uforandret, eller med mindre justeringer). Dekanene/fakultetene uttalte seg ikke spesifikt om ordningen men betonet i sitt innspill at «ordningen må følge av de valgene som tas for prorektorer».

Universitetsdirektøren mener det er gode grunner for å videreføre dagens ordning i en eller annen variant. De argumentene som ble benyttet ved etableringen av ordningen, er ikke blitt mindre relevante. UiTs regionale oppdrag og forventningene til dette har økt siden 2017 og forventes å bli enda sterkere i årene som kommer. I den perioden UiT har hatt dagens viserektorordning har universitetet systematisert det regionale samarbeidet, bl.a. ved at det er inngått samarbeidsavtaler med vertskommunene for alle UiTs campuser. Disse følges opp gjennom årlige handlingsplaner. Viserektorene er sentrale i dette arbeidet, og i kontakten med regionråd, næringsliv og andre aktører. De har samlet sett vært svært viktige støttespillere for rektor i ivaretagelsen av UiTs regionale samfunnsoppdrag. Også fokuset på koordinert campusutvikling er minst like viktig i dag som det var i 2017. UiT har i dag både egeninitierte faglige campusprogram og et krav fra KD om campusutviklingsplaner. Også dette er arbeid som viserektorene involveres i og hvor deres lokale plassering utenfor hovedcampus bidrar til å styrke den lokale forankringen.

Universitetsdirektøren har vansker med å se at det finnes gode alternativer til å ivareta de overordnede oppgavene viserektorene er tillagt på disse områdene. Ingen av de mest aktuelle modellene for sammensetning av rektoratet (rektor og prorektor(er)) som er redegjort for i dette saksfremlegget gir etter administrasjonens vurdering rom for en god ivaretagelse av viserektorenes regionale mandat. I den sammenheng kan det vises til at UiT i perioden 2013 – 2017 prøvde ut en modell der det var én enkelt stilling i rektoratet som var tillagt det samlede ansvaret for samfunnskontakt, mens det var utvalgte dekaner og ledere på andre nivå som på vegne av institusjonen skulle representere campusene utad i egne regioner. De svært blandende erfaringene med den modellen var noe av bakteppet for overgangen til dagens ordning.

Universitetsdirektøren foreslår derfor at universitetsstyret allerede nå vedtar at UiT skal videreføre en ordning med regionale viserektorer, men at man før det legges frem forslag til instruks og utlysningstekster, foretas en evaluering og utredning av hvilke justeringer det kan være aktuelt å gjøre med dagens ordning (jfr. tidligere vedtak). Det er særlig fire spørsmål og endringer det er aktuelt å vurdere:

1) Skal viserektorstillingene ha et enhetlig ledelsesansvar, eller skal de være rent faglige lederstillinger?

I etableringen av viserektorfunksjonene ble det vurdert om viserektorene også skulle ha et administrativt lederansvar ved å være leder for lokale campusadministrasjoner (og dermed ha et enhetlig lederansvar). Dette alternativet ble den gang valgt bort fordi det innenfor den daværende styringsmodellen med todelt ledelse ble vurdert som uforenelig med at viserektorene samtidig kunne være ledere på nivå 1 i UiTs organisasjon. Innenfor UiTs nye styringsmodell med enhetlig ledelse på nivå 1 vil det derimot ikke være tilsvarende formelle hindringer i veien for at viserektorer også kan ha et administrativt lederansvar. Muligheten bør derfor vurderes på nytt.

2) Hvilket organisatorisk nivå skal stillingene være plassert på?

Ved UiT inngår dagens viserektorer i ledelsen for institusjonen og tilhører organisatorisk nivå 1. Ved NTNU som har viserektorer med et lignende mandat som på UiT, er viserektorene i Aalesund og Gjøvik plassert på et slags nivå 2 i organisasjonen med rapporteringslinje til rektor. Det siste har blant annet sammenheng med at viserektorene er gitt ansvar for oppgaver som ved UiT er lagt til campusadministrasjonene. Spørsmålet bør derfor vurderes sammen med a) (og c)).

3) Hvordan skal forholdet til rektor og dekaner reguleres og tilrettelegges?

Viserektorer av den typen man finner ved NTNU og UiT er lederfunksjoner som «bryter» med den linjeorganiseringen som ellers preger organiseringen av universitetene. Ordningene stiller derfor krav til god rolleavklaring og samhandling – blant annet mellom rektor og viserektor, og mellom viserektorer og dekaner. Dette dreier seg dels om den formelle rolleavklaringen som fastsettes i instruks m.m., men minst like viktig er det hvor godt de ulike arenaene for samarbeid og samhandling fungerer i praksis. Erfaringene fra arbeidet i campusråd m.m. er derfor viktig å få kartlagt i samband med evalueringen.

4) Skal viserektorene tillegges ansvar for gjennomgående tematiske områder (utover det regionale mandatet)?

Spesielt dersom man velger å beholde viserektorstillingene som faglige lederstillinger uten et administrativt ansvar vil det, etter universitetsdirektørens vurdering, være rom for å kunne tildele viserektorene flere oppgaver på midlertidig eller permanent basis.. En mulighet er at rektor fra sak til sak gir viserektorene i oppdrag å arbeide med spesifikke, tidsavgrensede oppgaver i tillegg til deres faste ansvarsområder. Til en viss grad skjer dette allerede i dag. En annen mulighet er at viserektorene får utvidet sin fastsatte portefølje og tildeles et gjennomgående, fast ansvar for utvalgte tematiske områder som de skal ivareta ved siden av de regionale oppgavene. Denne muligheten bør utredes med tanke på samlet kapasitet og kompetanse i ledelsen av universitetet (jfr. diskusjonen om prorektorer ovenfor).

5) Hvordan skal ansvaret for den samlede samfunnskontakten i Nord-Norge fordeles mellom viserektorene og de øvrige stillingene i universitetsledelsen?

Dagens viserektorstillinger er definert ut fra en regioninndeling der den ene stillingen skal dekke Nord-Troms og Finnmark, mens den andre dekker Sør- Troms og Nordland. Midt-Troms og den sentrale Tromsøregionen, faller dermed utenfor. Den omfattende samfunnskontakten i denne regionen har på institusjonsnivå i praksis blitt ivaretatt av andre i universitetsledelsen, uten at denne arbeidsdelingen er tydelig avklart. Håndteringen av den samlede regionale porteføljen bør derfor gjennomgås og fordeles systematisk i samband med at nye instruks utformes for viserektorene. Dette spørsmålet berører også forholdet til dekanene og den utvidede universitetsledelsen (jfr. punkt c).

Jørgen Fossland
universitetsdirektør

Odd Arne Paulsen
avdelingsdirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur

Vedlegg:

- 1- Notat om sammensetning av rektorat ved UiT
2. Innspill til sammensetning av rektorat ved UiT